

# ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการป้องกันและระงับอัคคีภัย ของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ในจังหวัดกระบี่

ภัทรวรรณ แป้งอ่อน\*

## บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรในโรงพยาบาลกระบี่ จำนวน 299 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการป้องกันและระงับอัคคีภัย โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.963 ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย 4.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.971 ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ย 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.955 ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ย 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.967 ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ส่วนประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้อที่ว่า เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติตามหลักของความปลอดภัยทุกครั้งหลังปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและระงับอัคคีภัยหรือการซ่อมแซมมีค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.992 ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อที่ว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนและวิธีการอย่างรวดเร็วในการซ่อมแซมหรือเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย มีค่าเฉลี่ย 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.839 ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อที่ว่า ขั้นตอนและวิธีการในการเบิกจ่ายงบประมาณไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และทันเวลาเพื่อนำมาให้การช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย มีค่าเฉลี่ย 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.832 ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยด้านงบประมาณมีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่  $p\text{-value} = 0.31$

**คำสำคัญ :** การบริหารจัดการ, การป้องกันและระงับอัคคีภัย

\* นักวิชาการการเงินและบัญชีชำนาญการ โรงพยาบาลกระบี่ จังหวัดกระบี่ อีเมล E-mail : P\_pangon@hotmail.com

# Factors related to the efficiency of fire prevention and Suppression management of a hospital in Krabi province.

Phatarawan Pangon\*

## Abstract

The research factors of factors relate to the efficiency of fire prevention and suppression management of a hospital in krabi province is the descriptive research. The aims of this research were to study about personal factors and management factors in fire protection and suppression of a hospital in krabi province, study about the efficiency of fire protection and suppression of a hospital in krabi province and study about factors affecting the efficiency of fire protection and suppression of a hospital in krabi province. 299 sample collect information by questionnaire. Data analysis used frequency, percentage, maximum, minimum and standard deviation. Correlation with pearson's correlation coefficient.

The result found that management in total have a high level ( $\bar{X} = 3.93$  point, SD = 0.963). Personnel is highest ( $\bar{X} = 4.15$  point, SD = 0.971) in high level, inferior is management part in a high level ( $\bar{X} = 4.01$  point, SD = 0.955), lowest is budget part have a high level ( $\bar{X} = 3.93$  point, SD = 0.963). Personnel is highest ( $\bar{X} = 3.77$  point, SD = 0.967). The efficiency of fire protection and suppression of a hospital in krabi province highest topic is personnel aware of safety have a high level ( $\bar{X} = 4.17$  point, SD = 0.992). inferior topic is fast process in fire suppression have a high level ( $\bar{X} = 4.09$  point, SD = 0.839). lowest topic is budget disbursement process have a middle level ( $\bar{X} = 3.26$  point, SD = 0.832). and management factor in budget part have affecting the efficiency of fire protection and suppression of a hospital in p-value = 0.031.

**Key words :** management, fire prevention and suppression.

---

\* Finance and Accounting Specialist position, Krabi Hospital, E-mail : P\_pangon@hotmail.com

## บทนำ

อัครศัลยกรรม เป็น ภัยอันตรายอันเกิดจากไฟ ซึ่งเป็นพลังงานอย่างหนึ่งที่ทำให้ความร้อน โดยความร้อนของไฟที่ขาดการควบคุมดูแลจะทำให้เกิดการติดต่อกลุกลามไปตามบริเวณที่มีเชื้อเพลิงเกิดการลุกไหม้ต่อเนื่อง และการปล่อยให้เวลาของการลุกไหม้นานเกินไปทำให้เกิดการติดต่อกลุกลามมากมายยิ่งขึ้น สภาวะของไฟจะรุนแรงมากขึ้นถ้าการลุกไหม้ที่มีเชื้อเพลิงหนุ่นเนื่อง หรือมีไอของเชื้อเพลิงที่ถูกขับออกมาความร้อนแรงก็จะมากยิ่งขึ้น จะสร้างความสูญเสียให้ทรัพย์สินและชีวิตเป็นทวีคูณตามสภาพสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งสาเหตุของอัครศัลยกรรมทำให้เกิดการลุกไหม้เกิดเพลิงไหม้ขนาดใหญ่ นั้น อาจเกิดได้ 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ สาเหตุของอัครศัลยกรรมอันเกิดจากการตั้งใจ และสาเหตุของอัครศัลยกรรมอันเกิดจากการประมาทขาดความระมัดระวังหรือมิได้ตั้งใจ โดยทั้ง 2 สาเหตุเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ย่อมสร้างความเสียหายให้ กับสถานที่นั้นๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และจากข้อมูลความเสียหายที่เกิดจากอัครศัลยกรรมของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทยพบว่า ในช่วงปี 2561-2563 มีมูลค่าความเสียหายอยู่ที่ 321,341,742 477,339,662 และ 491,665,332 บาท ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่ามูลค่าความเสียหายจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย, 2563)

โรงพยาบาลเป็นสถานที่ที่ให้บริการผู้ป่วยและญาติที่มารับบริการตรวจรักษาทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน มีอาคารสถานที่ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่สำคัญเป็นจำนวนมาก โรงพยาบาลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความปลอดภัยและระงับอัครศัลยกรรม เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการป้องกันและระงับอัครศัลยกรรมที่จะเกิดขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ทุกระดับต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทที่ได้รับมอบหมายและรับผิดชอบร่วมกันในการดับเพลิง ตลอดจนมีการฝึกซ้อมแผนเพื่อให้มีความรู้ความชำนาญ และมีความพร้อมในการดับเพลิง การป้องกันการติดต่อกลุกลาม การช่วยชีวิต การอพยพผู้ป่วย และลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุดเมื่อมีเหตุเพลิงไหม้ในโรงพยาบาล นับตั้งแต่เริ่มเกิดจนถึงความรุนแรงใหญ่ เนื่องจากอัครศัลยกรรมเป็นภัยพิบัติที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา จึงต้องเอาใจใส่ให้ความสำคัญกับการดูแล ตรวจสอบ โดยเฉพาะเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด

ของโรงพยาบาลรวมทั้งสถานที่จัดเก็บเอกสารราชการชนิดที่เป็นกระดาษซึ่งอาจเป็นแหล่งกำเนิดหรือบ่อเกิดของอัครศัลยกรรมได้ (กักร อี่ยมละออง, 2562)

โรงพยาบาลกระบี่ เป็นโรงพยาบาลทั่วไป ขนาด 341 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ให้บริการผู้ป่วยทั้งในจังหวัดกระบี่และจากบางอำเภอในจังหวัดใกล้เคียง เปิดให้บริการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2495 รวมอายุ 69 ปี จึงมีอาคารสถานที่ทั้งเก่าและใหม่ มีเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์จำนวนมาก ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเกิดอัครศัลยกรรม โดยโรงพยาบาลมีแผนในการป้องกันและระงับอัครศัลยกรรมเพื่อเป็นการป้องกันการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินจากอัครศัลยกรรม เพื่อเป็นวิธีปฏิบัติในการป้องกันและระงับอัครศัลยกรรมที่อาจเกิดขึ้น เพื่อลดอัตราเสี่ยงต่อการเกิดเหตุอัครศัลยกรรม เพื่อสร้างความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยต่อบุคลากรในกรณีที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ และเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคลากรในสถานที่ราชการ และเนื่องจากบทบาทความรับผิดชอบในการป้องกันและระงับอัครศัลยกรรมของโรงพยาบาลกระบี่เป็นของบุคลากรทุกคน ซึ่งในส่วนของบุคลากรของโรงพยาบาลกระบี่มีทั้งใหม่และเก่า การสร้างการรับรู้ การมีส่วนร่วม รวมทั้งการฝึกซ้อมเพื่อให้มีทักษะความชำนาญในการระงับอัครศัลยกรรมจึงเป็นภารกิจสำคัญ ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มภารกิจด้านอำนวยการ ซึ่งมีบทบาทในการควบคุมกำกับงานทางด้านการบริหารและงานด้านโครงสร้างพื้นฐานและวิศวกรรมทางการแพทย์ ทำให้สนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศัลยกรรมของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ โดยใช้หลักการบริหาร 4M's ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Materials) และบริหารจัดการ (Management) ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหารจัดการ โดยคาดหวังว่าจะใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนให้การสนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสมในการป้องกันและระงับอัครศัลยกรรมของโรงพยาบาลต่อไป

## วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศัลยกรรมโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

### วิธีการศึกษา

#### ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรสังกัดโรงพยาบาลกระบี่ จังหวัดกระบี่ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปี 2564 จำนวน 1,173 คน

#### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 299 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยแยกเป็นประเภทตำแหน่ง ได้แก่ ข้าราชการ 147 คน ลูกจ้างประจำ 10 คน พนักงานราชการ 8 คน ลูกจ้างชั่วคราว 1 คน และพนักงานกระทรวง 133 คน

#### เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ Rating scale 5 ระดับ มี 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร จำนวน 9 ข้อ 2) ด้านงบประมาณ จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีจำนวน 7 ข้อ และด้านการบริหารจัดการ จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ Rating scale 5 ระดับ มีจำนวน 16 ข้อ

#### การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้หาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของภาษา ความครอบคลุมทางเนื้อหา เกณฑ์การให้คะแนนการแปลผล และนำข้อเสนอแนะต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไข โดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC = 0.91 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ด้านเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549) และผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและได้รับการแก้ไขปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try Out) ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดพังงา ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha Coefficient แบบครอนบาค (Cronbach Alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha Coefficient = 0.84 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามที่มีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549)

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. จัดทำทะเบียนรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างแยกตามประเภทตำแหน่งและตามโควตา และใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่คืนที่
2. ผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์แก่กลุ่มตัวอย่างและขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามและจัดเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเองทั้งหมด
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำนวน 299 ฉบับ มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม
6. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์หาปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้าน

การป้องกันและระงับอัคคีภัยและประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549)

### ผลการศึกษา

ตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=299)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	68	22.75
หญิง	231	77.25
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	35	11.72
31 - 40 ปี	67	22.40
41 - 50 ปี	153	51.17
มากกว่า 50 ปี	44	14.71
MIN = 22 ปี, MAX = 58 ปี, MEAN = 41.66 ปี, S.D. = 0.806		
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	11	3.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	23	7.69
อนุปริญญา / ปวส.	31	10.36
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	208	69.56
สูงกว่าปริญญาตรี	26	8.69
ประเภทตำแหน่ง		
ข้าราชการ	85	28.42
ลูกจ้างประจำ	74	24.74
ลูกจ้างชั่วคราว	52	17.39
พนักงานราชการ	39	13.07
พนักงานกระทรวงสาธารณสุข	49	16.38

จากตาราง 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.25 ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี รองลงมา อายุระหว่าง 31 - 40 ปี (Min = 22 ปี, Max = 58 ปี, Mean = 41.66 ปี, S.D. = 0.806)

ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 69.56 รองลงมา จบอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 10.36 และประเภทตำแหน่ง ส่วนใหญ่ เป็นข้าราชการ ร้อยละ 28.42 รองลงมา เป็นลูกจ้างประจำ ร้อยละ 24.74

ตารางที่ 2 การบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
- ด้านบุคลากร	4.15	0.971	มาก
- ด้านงบประมาณ	3.77	0.967	มาก
- ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.82	0.935	มาก
- ด้านการบริหารจัดการ	4.01	0.955	มาก
รวม	3.93	0.963	มาก

จากตาราง 2 การบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.963 ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย 4.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.971

ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ย 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.955 ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ย 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.967 ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ขณะมีการซ้อมแผนหรือเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัยมีการประกาศใช้แผนระงับอัคคีภัยอย่างทันท่วงที	3.92	0.991	มาก
2. มีผู้บัญชาการเหตุการณ์ปฏิบัติหน้าที่ได้ทันทีในการซ้อมแผนหรือเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย	3.66	0.625	มาก
3. โครงสร้างของระบบปฏิบัติการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยมีความชัดเจน	4.01	0.904	มาก
4. โครงสร้างของระบบปฏิบัติการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยเชื่อมโยงกับระบบคุณภาพของโรงพยาบาล	3.76	0.775	มาก
5. ฝ่ายต่างๆ ของโรงพยาบาลมีผู้รับผิดชอบหลักด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย	3.81	0.698	มาก

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ (ต่อ)

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
6. บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัยปฏิบัติหน้าที่ควบคุมเพลิงไหม้เบื้องต้นได้ทันเวลา	4.02	0.772	มาก
7. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนและวิธีการอย่างรวดเร็วในการซ่อมแซมหรือเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย	4.09	0.839	มาก
8. เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติตามหลักของความปลอดภัยทุกครั้งหลังปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและระงับอัคคีภัยหรือการซ่อมแซม	4.17	0.992	มาก
9. การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ในราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพ	3.38	0.830	ปานกลาง
10. ขั้นตอนและวิธีการในการเบิกจ่ายงบประมาณไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และทันเวลาเพื่อนำมาให้การช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย	3.26	0.832	ปานกลาง
11. วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ สามารถนำมาปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัยได้หลายประเภท	3.78	0.914	มาก
12. วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ มีสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา	3.60	0.765	มาก
13. มีการทบทวนเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย	4.07	0.919	มาก
14. มีการปรับปรุงแก้ไขจุดเสี่ยงที่สำคัญที่อาจจะเกิดอัคคีภัยอยู่เสมอ	4.02	0.754	มาก
15. มีการรายงานความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยอย่างต่อเนื่อง	3.96	0.890	มาก
16. มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี	3.55	0.876	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.93</b>	<b>0.866</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ว่า เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติตามหลักของความปลอดภัยทุกครั้งหลังปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและระงับอัคคีภัยหรือการซ่อมแซม มีค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.992 ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับ

มาก รองลงมาคือข้อที่ว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนและวิธีการอย่างรวดเร็วในการซ่อมแซมหรือเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย มีค่าเฉลี่ย 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.839 ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือข้อที่ว่า ขั้นตอนและวิธีการในการเบิกจ่ายงบประมาณไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และทันเวลาเพื่อนำมาให้การช่วยเหลือผู้ประสบอัคคี

อัครศิภัย มีค่าเฉลี่ย 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.832 ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

**ตารางที่ 4** การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศิภัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศิภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

ปัจจัย	r	p-value
- เพศ	0.490	0.680
- อายุ	0.276	0.523
- ระดับการศึกษา	0.173	0.719
- ประเภทตำแหน่ง	0.096	0.554
- การบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศิภัย	0.044	0.021*

\*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value <.05

จากตาราง 4 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศิภัยที่แตกต่างกันในแต่ละด้าน จะมีประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศิภัยที่แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตารางที่ 5** การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศิภัย ด้านบุคลากรกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศิภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

Source of variance	df	ss	ms	f	Sig. (p-value)
ระหว่างกลุ่ม	11	10.11	1.45		
				0.123	0.219
ภายในกลุ่ม	288	289.10	0.60		
รวม	299	299.21			

\*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value <.05

จากตาราง 5 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศิภัย ด้านบุคลากร ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัครศิภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

**ตารางที่ 6** การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ด้านงบประมาณ กับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

Source of variance	df	ss	ms	f	Sig. (p-value)
ระหว่างกลุ่ม	67	13.55	0.77		
				0.131	0.031*
ภายในกลุ่ม	232	311.90	0.62		
<b>รวม</b>	<b>299</b>	<b>325.45</b>			

\*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value <.05

จากตาราง 6 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ด้านงบประมาณ มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value เท่ากับ 0.031

**ตารางที่ 7** การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ด้านวัสดุอุปกรณ์ กับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

Source of variance	df	ss	ms	f	Sig. (p-value)
ระหว่างกลุ่ม	14	24.09	2.00		
				0.116	0.717
ภายในกลุ่ม	285	401.66	0.46		
<b>รวม</b>	<b>299</b>	<b>425.75</b>			

\*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value <.05

จากตาราง 7 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ด้านวัสดุอุปกรณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

**ตารางที่ 8** การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ด้านการบริหารจัดการ กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

Source of variance	df	ss	ms	f	Sig. (p-value)
ระหว่างกลุ่ม	21	10.67	0.55		
				0.201	0.081
ภายในกลุ่ม	2	209.98	1.13		
<b>รวม</b>	<b>299</b>	<b>220.65</b>			

\*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value <.05

จากตาราง 8 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ด้านการบริหารจัดการ ไม่มีความสัมพันธ์

### วัตถุประสงค์วิจัย

การบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.963 ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าระดับการปฏิบัติตามหลักการบริหาร 4M's อยู่ในระดับที่น่าพอใจ เนื่องจากโรงพยาบาลมีมาตรการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ชัดเจน รวมทั้งได้มีการสร้างการเรียนรู้ให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการวางแผนและจัดให้มีการจัดให้มีการซ้อมแผนระงับอัคคีภัยเป็นประจำทุกปี รวมทั้งมีการบริหารจัดการที่มีความชัดเจนส่งผลให้บุคลากรมีความมั่นใจและมีทักษะในการป้องกันและระงับอัคคีภัยได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฐวุฒิ จำอยู่ (2560) ที่ว่าการจัดทำแผนป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยที่เป็นไปตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข และระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและการจัดให้มีการฝึกอบรมดับเพลิงและอพยพหนีไฟเป็นประจำทุกปี จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยได้มากที่สุด ส่วนปัจจัยการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยด้านงบประมาณ ที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจเนื่องมาจากการวางแผนด้านงบประมาณในส่วนต่าง ๆ ของโรงพยาบาลจะต้องก่อให้เกิดความทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งโรงพยาบาลอาจมีข้อจำกัดด้านการใช้จ่ายงบประมาณซึ่งมีอยู่น้อย อาจจะทำให้การสนับสนุนในส่วนของการจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยได้อย่างจำกัด ซึ่งจะส่งผลโดยตรงหากวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ สอดคล้องกับคู่มือของ งามงาม นิลพิจารณ์ (2560) ที่ว่า ปัจจัยด้านงบประมาณสนับสนุนจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการป้องกันและระงับอัคคีภัยขององค์กร และ สิริวรรณ หนูนอำนาจ (2559) กล่าวว่า ความยุ่งยากในการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการดับเพลิงจะส่งผลต่อการมีและใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อการดับเพลิงอย่างมีประสิทธิภาพ

กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ด้านงบประมาณ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value เท่ากับ 0.031 ทั้งนี้เนื่องจากจากการได้รับการจัดสรรงบประมาณที่ค่อนข้างจำกัด และขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการควบคุมกำกับอย่างเคร่งครัด ทำให้ผู้ปฏิบัติหลีกเลี่ยงที่จะจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อนำมาใช้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย ถึงแม้ว่าในปัจจุบันยังไม่พบความเสียหายที่เกิดจากอัคคีภัยแต่ก็ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายในอนาคตได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิจิตร วงศ์สมญาติ (2561) ที่ว่า ความเพียงพอและพร้อมใช้ของวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัยจะช่วยลดความเสียหายจากการเกิดอัคคีภัยได้

### สรุป

การวิจัยครั้งนี้ พบปัจจัยด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ด้านงบประมาณ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ต่อหน่วยงาน คือ ควรมีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยให้มีการตรวจสอบความจำเป็นและทั่วถึงของตำแหน่งที่ตั้งของอุปกรณ์ รวมทั้งมีการตรวจสอบอายุการใช้งานและความพร้อมใช้อย่างตลอดเวลา ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป ควรวิจัยเพิ่มเติมในส่วนขอประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในนอกเวลาราชการ และการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารที่มีความสูง

7.องอาจ นิลพิจารณ์. คู่มือการป้องกันและรองรับเหตุฉุกเฉิน สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ กรณีอัคคีภัย. [อินเทอร์เน็ต]. 2560 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2563 ] เข้าถึงได้จาก <http://www.niems.go.th/1/UploadAttachFile/2021/EBook>

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณ นายแพทย์สุพจน์ ภูเก้าล้วน อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลกระบี่ และ นายแพทย์สุรัตน์ ตันติทวีวรกุล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกระบี่ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ นายอนันต์ ปิ่นทองพันธ์ ข้าราชการบำนาญ (อดีตนักจัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ) นางจิราภรณ์ พันธพุกษ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ และ นางจริยา ฮ่อบุตร พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และขอขอบคุณบุคลากรของโรงพยาบาลกระบี่ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

### เอกสารอ้างอิง

- 1.กระทรวงมหาดไทย. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. [อินเทอร์เน็ต] (2563). รายงานผลกระทบการเกิดอัคคีภัยภาพรวมของประเทศ. [ออนไลน์]. [เข้าถึงเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563 ] เข้าถึงได้จาก [http://www.disaster\\_data\\_report/243/26482/1](http://www.disaster_data_report/243/26482/1)
- 2.กัศกร เอี่ยมลออ. มาตรฐานการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานที่ราชการ. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา; 2562.
- 3.ณัฐวุฒิทิพย์ จำอยู่. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี. ว.กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. 2560;13: 22-29.
- 4.บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล; 2549.
- 5.วิจิตร วงศ์สมญาติ. การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการเกิดอัคคีภัยในโรงพยาบาล : การประเมินตนเองสถานที่ทำงานนำอยู่ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. ว. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. 2561; 14 : 15-17.
- 6.สิริวรรณ หนูนอานวย. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันการเกิดอัคคีภัยในสถานที่ราชการ [วิทยานิพนธ์]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2559.